

Jeg finder ikke, at denne Ret er nogen saa stor Ret, men det vil ikke bestemtindse sees, at den er bunden til de meest betryggende Sikkerhedsforanstaltninger, for at den ikke skal komme den Uværdige tilgode. Jeg troer, at, naar Fallenten har gaaet den her opstillede Eksterisild igjennem, naar han virkelig har opfyldt hver enkelt af de Betingelser, der her ere foretagne, saa kan man med Rolighed give ham denne Ret. Jeg seer imidlertid af det foreliggende Uendringforslag, at den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hage) har meent, at yderligere Indskrænkninger i denne Henseende kunne være nødvendige, og jeg skal tillade mig senere at omtale dette Forslag. Jeg antager, at Enhver, der er næringsdrivende, vil vide at vurdere den første Skilling, han faaer i Haanden, at det er den Udsæd, hvormed han skal tjene det Øvrige, og Fallenten er efter Fallitens Opførelse ganske sillet som en Begynder. Naar man vil berøve ham den Skilling, hvormed han skal tjene det Øvrige, da knuger man ham, da trænger man ind paa ham, da trykker man ham ned, men jeg synes kun man kan gjøre dette, naar man er ledet af Hævngjerrighed eller lignende Grunde. Naar man vil tage Billighedshensyn, naar man har Øie for hans Interessé og for sin egen Interessé, da synes jeg ikke, det er saa meget forlangt, at man giver ham Ro og Tid til at arbejde for at kunne afgjøre sin Gjæld; jeg anseer det ikke som en Begunstigelse, jeg anseer det virkelig som en Retfærdighed mod Fallenten. Den ærede Taler, der sidst havde Ordet, gjorde opmærksom paa, at mange fremmede Landes Handelslovgivninger ere mere humane og billige i dette Forhold end vor; jeg skal tillade mig yderligere at fremhæve, at jeg troer ikke der er noget Lands Lovgivning, som gaaer Fallenten saa nær som vor. Jeg troer ikke, at en dansk Creditor har en Dvotadeel af den Ret imod sin Debitor i Udlandet, som Creditor i Udlandet har imod sin Debitor her i Landet. Jeg synes, at der i et Forhold, der griber saa meget ind i Handelsforhold med Udlandet, ikke er nogen Grund til at belægge vor egen Handel med de meest trykkende, de meest hæmmende Baand. Naar vi tale om at opmuntre og fremme den, saa maae vi dog stille Handels-

manden saaledes, at han med nogenlunde feit Sind kan arbejde, at han dog, om det ogsaa gaaer skjævt, kan vinde Erkjendelse af, at han har handlet som en rebellig Mand, og at hans Uheld ikke er en Forbrydelse. Jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det Tab, som man her saameget vil værne om, ikke skal træffe Handelsmanden, er ikke nogen uberegnelig eller uberegnet Eventualitet for ham. Handelsmanden har ofte tilfældig Fortjeneste, men han veed paa den anden Side ogsaa fuldt vel, at han er udsat for Tab, og disse Tab bringes ind med i enhver fornuftig Handelsmands Beregning, han regner en vis Procentandæl af sine Omsætninger til at modsvare de Tab, der i Nærets Løb træffe ham, om ikke paa den ene, saa paa den anden Maade; det er ofte, at en Handelsmand i Haab om større Fordeel indlåder sig med en Mand, som han veed, ikke er saa sikker som ønskeligt; naar da et Tab rammer ham, er han ikke til at beklage, det er da at betragte som en Risiko, en Assurance, og derfor dækker han sig paa den anstændige Maade for det Tilfælde, at saadanne Eventualiteter skulde møde. Derfor see vi ogsaa, at Handelsmændene overhovedet ere de mildeste og humaneste i Bedømmelsen af disse Forhold; og det maa vistnok tale for det Rigtige i at ordne Sagen paa den her foreslaaede Maade, at de Mænd, mod hvis Interessé det nærmest er, seer man udtale sig derfor. Jeg skal i saa Henseende blot henvise til de Medlemmer af Grossererersocietetet, som have haft Sæde i Commissionen; det er Mænd, hvis Formuesomstændigheder ere saaledes, at der er ringe Sandsynlighed for, at de skulle faae Nytte af denne Lov, hvormod den er større for, at de kunne lide Skade ved den; der er al Sandsynlighed for, at de som Creditorer ville komme til at underkaste sig denne Bestemmelse, ved at maatte give Debitorer den omtalte Genstand. Disse Mænd have saaledes ikke stemt for denne Ordning af egen Interessé, men derimod af det Billighedshensyn, de mene som Handelsmænd at maatte tage til Debitorerne. Jeg troer nu heller ikke, at den Ret, som her hjemles, er nogen anden end den, der tilkommer Enhver, som er ulykkelig, nemlig den, at han reises, hjælpes frem og opretholdes og ikke aldeles nedtrykkes, og jeg